

**RADOŚĆ ZE ŚPIEWANIA –
KULTYWOWANIE TRADYCJI POLSKICH
W „ŚPIEWNIKACH DOMOWYCH”
STANISŁAWA MONIUSZKI**

**TADEUSZ
BANOWSKI**

SCENARIUSZ LEKCJI

Program nauczania historii muzyki dla szkoły ponadpodstawowej

opracowany w ramach projektu

**„Tworzenie programów nauczania oraz scenariuszy lekcji i zajęć wchodzących
w skład zestawów narzędzi edukacyjnych wspierających proces kształcenia ogólnego
w zakresie kompetencji kluczowych uczniów niezbędnych do poruszania się na rynku pracy”**

dofinansowanego ze środków Funduszy Europejskich w ramach
Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, 2.10 Wysoka jakość systemu oświaty

WARSZAWA 2019

Redakcja merytoryczna – Zbigniew Wiertel
Recenzja merytoryczna – Dorota Pękacka
Ignacy Ołów
dr Beata Rola
Jadwiga Iwanowska

Redakcja językowa i korekta – Editio

Projekt graficzny i projekt okładki – Editio

Skład i redakcja techniczna – Editio

Warszawa 2019
Ośrodek Rozwoju Edukacji
Aleje Ujazdowskie 28
00-478 Warszawa
www.ore.edu.pl

Publikacja jest rozpowszechniana na zasadach wolnej licencji Creative Commons –
Użycie niekomercyjne 4.0 Polska (CC-BY-NC).
<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/deed.pl>

Temat lekcji:

Radość ze śpiewania – kultywowanie tradycji polskich w „Śpiewnikach domowych” Stanisława Moniuszki

Klasa/czas trwania zajęć/lekcji:

I–IV/45 minut

Cele

Uczeń:

- wskazuje cechy narodowe w twórczości Stanisława Moniuszki;
- stosuje właściwą terminologię muzyczną;
- podkreśla wkład „Śpiewników domowych” w pielęgnowaniu kultury polskiej;
- wskazuje znaczenie „Śpiewników domowych” w twórczości kompozytora.

Metody/Techniki/Formy pracy:

- impresyjna – analiza utworów muzycznych;
- dyskusja moderowana;
- praca całego zespołu klasowego;
- praca w grupach.

Środki dydaktyczne:

- „Prząśniczka” S. Moniuszki;
- „Złota rybka” S. Moniuszki;
- „Kozak” S. Moniuszki;
- „O Matko moja” S. Moniuszki;
- zasoby internetowe.

Opis przebiegu lekcji

Część wstępna:

Nauczyciel prosi uczniów o przypomnienie cech pieśni romantycznej. Wskazuje na okres historyczny, w którym tworzył Stanisław Moniuszko, szczególną uwagę poświęca cenzurze i wynaradawianiu w zaborze rosyjskim.

Część właściwa:

1. Nauczyciel wyjaśnia genezę powstania i przeznaczenie „Śpiewników domowych”, wskazuje ich funkcje w kontekście muzycznym i społecznym.
2. Dzieli zespół na cztery grupy i przydziela zadania (uczniowie korzystają ze słuchawek, aby wzajemnie sobie nie przeszkadzać).
Grupa I – zapoznaje się z zapisem nutowym i nagraniem pieśni „Prząśniczka”, interpretuje i analizuje dzieło.

Grupa II – zapoznaje się z zapisem nutowym i nagraniem pieśni „Złota rybka”, interpretuje i analizuje dzieło.

Grupa III – zapoznaje się z zapisem nutowym i nagraniem pieśni „Kozak”, interpretuje i analizuje dzieło.

Grupa IV – zapoznaje się z zapisem nutowym i nagraniem pieśni „O Matko moja”, interpretuje i analizuje dzieło.

3. Uczniowie dzielą się efektami swojej pracy, nauczyciel zachęca do dyskusji na temat uniwersalności „Śpiewników domowych” oraz ich wkładu w pielęgnacji kultury polskiej w zaborze rosyjskim.
4. Uczniowie przy pomocy programu komputerowego tworzą projekt plakatu na koncert poświęcony twórczości Stanisława Moniuszki.

Część podsumowująca:

Nauczyciel wskazuje wkład twórczości Stanisława Moniuszki w kształtowanie się polskiej kultury muzycznej. Uczniowie przypominają cechy stylu kompozytora.

Komentarz metodyczny

W lekcji zastosowano metodę impresyjną sprzyjającą uczniom ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Podczas pracy należy zapewnić przede wszystkim dobre warunki akustyczne, a w razie potrzeby umożliwić uczniowi użycie słuchawek. W ocenie należy stosować ocenianie kształtujące i wspierające ucznia, połączone z samooceną i oceną koleżeńską, wzmacniać ucznia pochwałą nawet za niewielkie postępy. W zakresie wymagań edukacyjnych dostosować trudność zadań i działań edukacyjnych do możliwości ucznia – można przygotować dodatkowe zagadnienia, dostosowane do mocnych jego stron. Podczas stosowania metod podających (wprowadzenie – geneza i podsumowanie) wskazane jest przygotowanie treści na kartce (wykonać powiększoną kserokopię) lub przegotować zapis elektroniczny, aby uczeń mógł dostosować sam wielkość zapisu. Ucznia zdolnego można wzmacniać, przygotowując mu dodatkowe zadania, lub wskazać ponadprogramowe źródła, literaturę muzyczną, umożliwiającą pogłębienie wiedzy i umożliwiającą udział w olimpiadzie artystycznej. Podczas lekcji rozwijane są **kompetencje kluczowe**: w zakresie rozumienia i tworzenia informacji (rozumienie wyszukanych informacji teoretycznych i ich wykorzystanie w lekcji), w zakresie świadomości i ekspresji kulturalnej (słuchanie, przeżywanie muzyki, interpretacja utworów muzycznych), osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się (praca w grupach, budująca relacje społeczne), kompetencje w zakresie przedsiębiorczości (organizowanie czasu pracy, relacje w grupie, kształtowanie umiejętności komunikacyjnych), matematyczne oraz kompetencje w zakresie

nauk przyrodniczych (datowanie, terminologia, syntetyczne myślenie podczas podsumowania lekcji), technologii i inżynierii (korzystanie z zasobów internetowych), obywatelskie (pieśni, postawa patriotyzmu). Lekcja koreluje z językiem polskim (opera jako gatunek pokrewny dramatowi w literaturze), historią (twórczość Moniuszki osadzona w epoce, wpływ wydarzeń na fakty biograficzne), obywatelskie (kultywowanie polskich tradycji).